

03-5256677 פרטים והרשמה:
www.asiatravel.co.il

דיני השבוע ומנהגיו

שבת פרשת במדבר

הפטרה: "והיה מספר בני ישראל (הושע ב, א)

מברכים החדוש: סיון

המולד: יום ראשון, שעה 11, ו-44 דקות.

ראש חודש סיון ביום השלישי הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

אומרים "אב הרחמים" ואין מזכירים נשמות.

במנחה פרקי אבות: פרק ו'

זמן קידוש לבנה: מליל חמישי, ג' בסיון ועד ליל שני י"ד בסיון.

יום ראשון – כ"ח באייר – יום ירושלים

"שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך".

הרבנות הראשית לארץ ישראל קבעה את יום כ"ח באייר: "כיום שמחה ויהיה לה' על הישועה הגדולה והנשגבה של שחרור ואחוד ירושלים הברירה, בירת הנצח של עם ישראל כפי ששר דוד מלך ישראל 'ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו'. ומצוה גדולה לשמחה, לרקוד ולשיר ולעלות לרגל ירושלימה".

במוצאי שבת קודש, תפילת ערבית חגיגית כבדים העצמאות. כך גם בתפילת שחרית ביום ראשון, כולל הלל שלם בברכה.

יום ירושלים יחול השנה ביום ראשון בשבוע, ותחילתו במוצאי שבת פרשת במדבר. מועצת הרבנות הראשית לישראל החליטה: כדי למנוע חילולי שבת בהכנות לאירועים השונים, לא יתקיימו האירועים בליל מוצאי שבת, אלא ביום ראשון.

סדרי התפילות של יום ירושלים הם ללא שינוי. את התפילה הנאמרת בליל יום ירושלים יש לומר במוצאי שבת, ואת התפילה הנאמרת ביום ירושלים, יש לומר ביום ראשון בבקר, בתפילת שחרית, בככל שנה".

יום שני ערב ראש חודש, אומרים במנחה תפילת יום כיפור קטן. לא אומרים תחנון.

תחנון: אין אומרים תחנון. עד י"ג בסיון. אין אומרים תחנון, אין מתענים ואין מזכירים נשמות מ"ח סיון ועד החג בשל ההכנות למתן תורה. לאחר החג ועד י"ב בסיון (כולל) אין אומרים כיוון שימים אלו הם ימי תשלומים לקרבנות חג השבועות (שולחן ערוך תצד, ג, ומשנה ברורה). ויש נוהגים שלא לומר תחנון גם עד יום י"ד בסיון (כולל) (כף החיים תצד ס"ק ג, בן). אמנם מנהג הספרדים בירושלים שלא לומר תחנון רק עד סוף י"ב בסיון, ומנהג אשכנזים בארץ ישראל עד סוף י"ג בסיון (עיין כף החיים קלא ס"ק קז ובמנהגי אר"י עמוד סו ט"ע ה).

שבת פרשת נשא

הפטרה: "ויהי איש אחד מצרעה" (שופטים יג, ב).

במנחה לא אומרים צדקתן.

במנחה פרקי אבות: פרק א'

מוצאי שבת קודש: לא אומרים "ויהי נעם".

חג השבועות

מוצאי שבת קודש, ליל חג השבועות מאחרים בתפילת ערבית, לקיים "שבע שבתות" תמימות תהייה". (שולחן ערוך תצד, ומשנה ברורה שם). אומרים "ותודיענו" והוא במקום "אתה חוננתנו". אם שכח לאומרו במקומו ונזכר לפני שאמר "ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים", יאמר "ותודיענו" ואחר כך יאמר "והשיאנו". ואם הזכיר שם ה', אינו חוזר. (שולחן ערוך תקצט. כף החיים שם ס"ק ב).

ראוי לציין שאין לעשות כל מלאכה האסורה בשבת גם אם היא מותרת ביום טוב, עד שיאמר "ותודיענו" בתפילה, או אחר התפילה יאמר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש".

הדלקת נרות לחג: צריך להדליק ביום שישי לפני כניסת השבת נר נשמה גדול, כדי שניתן יהיה להעביר ממנו אש לצורך הדלקת אש ביום טוב, ובפרט לצורך הדלקת נרות של יום טוב בליל יום טוב במוצאי שבת. בנוסף לכך צריך להכין, בערב שבת, שני זוגות פמוטים, זוג אחד להדלקת הנר בערב שבת, והשני שיהיה מוכן למצוה"ק להדלקת נר יום טוב. (שולחן ערוך תצד, ג, ו-1).

השקיעה, הפעם, במוצאי שבת, ינהגו כפי הנהגים להדליק הנרות כשחוזרים מבית הכנסת לפני הקידוש, כדי למנוע חילול שבת. דהיינו יש להדליק רק אחרי צאת הכוכבים, אחרי שאמרו, גם האשה, "ותודיענו" או "ברוך המבדיל בין קודש לקודש".

בהדלקת הנר מברכים להדליק נר של יום טוב, והאשה אומרת "שהחיינו". אם ברכה על הנרות לאחר הקידוש ושמעה "שהחיינו" בקידוש – לא תאמר פעם נוספת שהחיינו.

קידוש: בקידוש בערב החג אומרים חמש ברכות וסימנם יקנה": יין – בורא פרי הגפן. קידוש – אשר בחר בנו... מקדש ישראל והזמנים. נר – ...בורא מאורי האש. הבדלה – ברוך... המבדיל... ברוך אתה ה' המבדיל בין קודש לקודש. זמן – שהחיינו. (שולחן ערוך תעג, א).

שכן וקידש קידוש לחג ללא הבדלה – יעשה הבדלה בשעה שנוכה בתוך הסעודה: יקח כוס יין בידו ויברך "מאורי האש" ו"המבדיל". אם נזכר אחרי האוכל – יברך גם בורא פרי הגפן. יש הסוברים שאם לא רגיל לשתות יין בתוך הסעודה צריך גם כאן לברך בורא פרי הגפן. (כף החיים שם בשולחן ערוך ס"ק כג, כד).

תיקון ליל שבועות: נוהגים להיות ערים כל הלילה לומר תיקון ליל שבועות וללמוד תורה. אין לומר בשבת: "אני הולך לישון על מנת לאגור כח להשאר ער בליל שבועות". אבל מותר לחשוב כך. (משנה ברורה רצ, ד).

זמן התפילה: תפילת העמידה שחרית, לכתחילה זמנה מהנץ החמה (משנה ברורה פט, א). המתפלל משעלה השחק, מכל מקום יצא, בדיעבד (שם ביאור הלכה פט).

תפילות חג השבועות הן כתפילות החגים ואומרים בהן "את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו". אומרים יעלה ואומרים הלל שלם (שולחן ערוך תצד, א). אחרי ההלל נוהגים בקהילות האשכנזים לקרוא מגילת רות (שולחן ערוך תצ, ט ובמשנה ברורה). יש נוהגים כמנהג הגר"א לקרוא מתוך מגילה כתובה על קלף כספר תורה ומברכים לפני שתי ברכות: "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו".

בשעת הוצאת ספר תורה אומרים י"ג מידות ו"רבונו של עולם". בעדות המזרח נוהגים לקרוא ה"כתובה" – "ירד דודי לגני". (יש קוראים 3 הקטעים הראשונים והאחרונים).

מוציאים שני ספרי תורה. בראשון קוראים ל-5 קראים "בחודש השלישי" שבפרשת יתרו (שמות יט, א). למנהג האשכנזים פותחים את ספר התורה הראשון ובטרם יברך הכהן מכסים את ספר התורה במעיל ובעל הקריאה והקהל אומרים פיוט "אקדמות" (שולחן ערוך תצד, א) ומשנה ברורה) פסוק בפסוק. רק אחר כך מברך הכהן ברכת התורה וקוראים קריאת היום. בספר התורה השני קוראים למפטי"ר "וביום הביכורים" (במדבר כח, כו).

ההפטרה: "ויהי בשלושים שנה" (יחזקאל א, א).

לאחר ההפטרה אומרים בקהילות האשכנזים "זיכור" ו"אב הרחמים" (משנה ברורה תצד, יז).

בעדות המזרח יש קוראים עם תפילת מנחה מגילת רות, ויש שנהגו לקרוא בליל שבועות. כן נהגו לומר את ה"אזהרות" של רבי שלמה אבן גבירול (ויש שנהגו לומר ה"אזהרות" של רבי יצחק אלברצלוני).

מי שלא ישן כל הלילה כיצד ינהג בבקר:

אשכנזים: מברך את ברכות השחר ללא 'אלקי נשמה', ברכות התורה, 'המעביר שינה מעיני', אותן אינו מברך, וישתדל לשומען מחבר שישן בלילה (משנה ברורה מו. כד ומו. החזון איש חציע למי שהיה ער ולמד בלילה, להמשיך ללמוד עד שימצא מי שייצא אותו בברכות התורה. לגבי ברכת על נטילת ידיים ואשר יצר, ידאג להתפנות לפני התפילה ואז יאמר ברכת נטילת ידיים ואשר יצר (משנה ברורה ג, ד, ג, ו-1).

בני ספרד: לאחר חצות – יברך כל ברכות השחר, אפילו היה ער כל הלילה, פרט לברכת נטילת ידיים ואשר יצר, שלא יברכן אלא ישמע מחבר שישן. אם התפנה יברך רק אשר יצר. ברכות התורה יכול לברך, אבל מהאיר היום (כף החיים מו, מט. כך הורה למעשה הגר"צ אבא שאול).

תיקון ליל שבועות

נהגו להקדיש את כל ליל החג ללימוד תורה. מקור המנהג הוא בזוהר, שחסידיים הקדמונים לא היו יושנים בלילה זה אלא היו יושבים ועוסקים בתורה, חוזרים מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ומכתובים למדרשי הכתובים וסודות התורה. ה'אמן אברהם' נמנהק מנהג זה, שהוא בא לתקן את הפגם שבליילה לפני מתן תורה 'ישראל היו יושנים כל הלילה והוצרך הקב"ה להעיר אותם', כמובא במדרשים (שיר השירים רבה א, יב; פרקי דר' אליעזר מא): 'ישנו להם ישראל כל אותו הלילה... בא הקב"ה ומצאן יושנים, התחיל מעמיד עליהם...' (ומכאן הקשו על ר' אברהם אבן עזרא שכתב (שמות יט, יא): 'ואולי לא ישן אדם מהם בלילה, שישמעו קול השם בבקר, כדרך כהן גדול ביום הכיפורים'). ע"פ דברי הזהר תיקנו חכמי הסוד סדר לימוד לליל שבועות, שבו משולבים תורה שבכתב עם תורה שבעל פה, ספר הזהר וסדר תר"ג מצוות [ראה על מקור המנהג בספר השל"ה, מסכת שבועות, מתוך מכתב של ר' שלמה אלקבץ (בעל 'לכה דוד')]. יש קהילות בעדות המזרח, שע"פ דברי החיד"א אין לומדים בסדר ה'תיקון' את המשנה.

מגילת רות

נוהגים לקרוא מגילת רות בחג השבועות. ויש קהילות שלא נהגו לקרוא מגילת רות בציבור, אלא כל אחד קורא אותה לעצמו. מקורו של המנהג הוא במסכת סופרים: 'זמה עניין רות אצל עצרת, שנקראת בעצרת בזמן מתן תורה? ללמדך שלא ניתנה תורה אלא ע"י ייסוריך ועוני'. ונאמרו טעמים נוספים, ומהם: * חג השבועות חל זמן הקציר ובמגילת רות נאמר 'בתחילת קציר שעורים'. * 'רות' בגימטריא שש מאות ושש, שקיבלה על עצמה תר"ו מצוות נוסף על שבע מצוות שהיתה חייבת בהן, ומעתה חלו עליה תר"ג מצוות. וכיוצא בזה ישראל, עם קבלת התורה נתחייבו בתר"ו מצוות נוספות על שבע מצוות בני נח – סך הכל: תר"ג. * מגילת רות מייחסת את דוד המלך לרות המואביה, שהיה מצאצאיה – דוד נולד בעצרת ומת בעצרת. * כדי לפרסם ולהדגיש, כי תורה שבכתב ותורה שבעל פה כרוכות יחד; שכן רות המואביה הותרה לבוא בקהל רק מכוח תורה שבעל פה ע"י דרשת חכמים 'מואבי – ולא מואבית'.

הכתובה

בהרבה מקהילות ספרד נהגו שעם פתיחת ההיכל להוצאת ספרי תורה, אומרים נוסח 'כתובת נישואין' שבין 'בני הזוג', כנסת ישראל והתורה, שחיבר אותה המקובל רבי ישראל נג'ארה.

אקדמות

משעלה הכהן שנקרא לתורה ובטרם יברך את הברכה שלפני קריאת התורה, נהגו בקהילות אשכנז לומר בניגון מיוחד את הפיוט 'אקדמות', שיש בו שבח גדול ועצום לבורא עולם, ולעם ישראל שקיבלו התורה, ועל השכר הרב והטוב שצפון להם ממנה לעתיד לבוא. הפיוט כתוב ארמית ובראשי חרוזותיו מופיע אקרוסטיכון של א"ב כפול ואחריו שמו של מחבר הפיוט 'מאיר ביר רבי יצחק, יגדל בתורה ובמעשים טובים, אמן, וחזק ואמץ'. כל החרוזות מסתיימות באותיות 'תא' – לרמז על התורה, שאין לה סוף, ואף משהגיע אדם לאות ת, מיד הוא חוזר ומתחיל ב-א.

עוד הלכות חשובות לחג – שבועות שחל ביום ראשון

קישוט בעשבים – זכר למתן תורה שהיה בהר מלא ירק, שנאמר (שמות לד, ג): "אל ידעו אל מול ההר ההוא" (רמ"א תצד, ג) (ורע"ם במקום שיש עשב/ירק). טעם נוסף: לפי שבחג השבועות נידונים על פירות האילן ויתפללו עליהם (באר היטב ס"ק ז).

אין לשטוח בבית ו/ או בבית הכנסת עשבים או ענפי אילן ביום שבת, יש לעשות כן ביום שישי. אסור להוציא אוכל קפוא מהמקפיא ביום שבת בכדי שיופשר לסעודת יום טוב. ישתדל להתפלל מנחה גדולה ביום שבת כדי לאכול בשעה מוקדמת סעודה שלישית, ואת סעודת החג יאכל בתיאבון. (שולחן ערוך תרלט, ג).

בסעודה שלישית אחרי מנחה קטנה לא יאכל בה יותר מ"כביצה" לחם (כשתי פרוסות – רמ"א תקטנ, א. משנה ברורה רצא, יז).

אין לערוך את השולחן ביום שבת לצורך החג. אין מכינים משבת לצורך החג. (כף החיים תמד, מה). במוצאי יום טוב בהבדלה מברכים שתי ברכות: "הגפן" ו"המבדיל" (שולחן ערוך תצא, א).

המשפחה בפרשה

הרב עו"ד דוד הלפגוט, L.L.M
מומחה דיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

מה היא הדרך הנכונה להנות מחיי הנישואין:

אחד מגדולי הפילוסופים אמר שהנישואים הם שיחה ארוכה.

על משקל זה צריך לומר שהנישואים הם מסע אחד ארוך.

עלינו להתייחס לחיי הנישואין כאילו אנחנו נמצאים במסע ארוך בו משתתפים האשה והילדים יחדיו. וכמו כל מסע ארוך ומסובך, המסע טומן בחובו עליות ומורדות חוויות כאלו ואחרות. משיצאנו למסע עלינו להתמודד עם ארועי הדרך, עם ארועים משמחים או קשיים שחווים בני המשפחה, ועם ארועים שלא צפינו אותם מראש ולא ציינו להם שיתרחשו. השאלה היא איך אפשר להנות ממסע ארוך ומסובך? התשובה היא תלויה בנקודת המבט שלכם על המסע ועל האירועים שמתרחשים בו ואשר ילוו אותכם לכל אורך הדרך. אם תבחרו להסתכל על המסע כמסע של גיבוש חברתי ומשפחתי. אם תבחרו להסתכל על המסע כולו ועל כל ארוע שמתרחש בו כארוע מאמן שתפקידו להעצים את הקשר הרגשי בין בני הזוג והילדים. המסע הזה יגרום לכם לשלווה לאושר ולחוויה מעצימה בכל רגע ורגע ממנו. במיוחד הדבר נכון הוא כשתבחרו להסתכל על חוויות המסע בעין טובה ושמחה, של עשיית חסד, של אהבה, של נתינה, של עזרה לזולת, אז תקבלו מהמסע הזה הרבה שמחה ותעצומות נפש.

דוקא קשיים שמעולם לא חוויתם ואתם נתקלים בהם בחיי המשפחה היום יומיים, הם הם העיקר בחיים. ההתמודדות שלכם עם העלויות והמורדות, הם 'טעם החיים'. אם התגברתם על הקשים ועזרתם לאשה או לבעל או לבן או לבת, לצלוח את המכשול או להתרפא מקושי בריאותי זה העצים אותכם וחישל אותכם במידת הנתינה והאהבה. זה מה שיעניק טעם של שמחה לחייכם. זכרו, הקשיים שאנחנו חווים נועדו בסופו של דבר להעצים ולשמח את חיינו.

חוויות ההתמודדות עם הקשיים כמו גם השונות של בני הזוג. נועדו להעשיר את חיינו באושר העשיה הרוחנית והנתינה הגשמית כאחד. הדבר דומה לחיילים שלחמו זה לצד זה במלחמה או יצאו למבצע צבאי יחדיו וחוו קשיים יחדיו, דווקא בשל הקשיים שהם חוו יחדיו נוצרו ביניהם קשרי אחוה מיוחדים במינם והם שומרים על קשרים חיוביים למשך שנים רבות.

הדבר דומה לקשר המיוחד שחווה עם ישראל במסע במדבר בינו לבין הקדוש ברוך הוא. כדברי הנביא ירמיהו שהתנבא על תוצאות המסע הארוך במדבר: "הֲלֹךְ יִקְרָאתָ בְּאֶזְנֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה'שֵׁם זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אֲהַבְתָּ בְּלוֹלִיתֶךָ לָכֵתִי אַחֲרֵי בְּמִדְבָר בְּאֶרֶץ לֹא זָרָעָה"

כשם שזכירת חסד הנעורים בדברי הנביא היא משל לראשית יצירתו ותחילתו של עם ישראל. עם צעיר היוצא ממצרים ונעשה לאומה שתחבר לקשר של 'כלולות' עם רבונו של עולם במסע קשה שנמשך כ 40 שנה. במסע במדבר היו עליות ומורדות חטאים ומרידות עד שנכנסנו לארץ ישראל. והנה דוקא את חווית המסע וההליכה בארץ לא זורעה, והתמודדות איתה חוויה זו היא שהעצימה את קשרי האהבה בין עם ישראל לקדוש ברוך הוא. זה מה שיצר את קשרי האחוה המיוחדים. כך גם במסע הארוך שבין בני הזוג והילדים בחיים. עלינו לקבל באהבה את הקשיים והמכשולים. להסתכל על כל מה שקורא לנו כחוויה של מסע שבו אנחנו כרגע נמצאים. נסתכל על הארועים כחוויה מעצימה, ואם נעשה כך מובטח לנו שהיא תביא אותנו לשמחה ולשלמות של אהבה.

על מנת ליישם את הדברים בינים וללמוד את הדרך להצלחת המסע אתם מוזמנים.

לתגובות: 054-4966433 | דוא"ל: adavi@walla.co.il